

Zelfstandig oud

Ouderen hebben steeds minder kans om in een verzorgingshuis te worden opgenomen. In de periode 1995–2000 is de bevolking van 70 jaar of ouder met bijna zeven procent toegenomen. Tegelijkertijd daalde het aantal mensen van die leeftijd dat in een zorginstelling woont met tien procent.

In de tweede helft van de jaren zeventig heeft de overheid, onder andere op basis van financiële motieven, besloten de capaciteit in verzorgingshuizen en verpleeghuizen te verkleinen en de beschikbare capaciteit te reserveren voor ouderen die echt niet meer voor zichzelf kunnen zorgen. Bejaardenhuisen zijn hierdoor veranderd in verzorgingshuizen. Anders dan vroeger zijn mensen ouder op het moment dat ze in een verzorgingshuis gaan wonen, ze zijn vaker alleen en hebben een zwakkere gezondheid.

Verzorgingscapaciteit

In de afgelopen jaren is de verzorgingscapaciteit in instellingen en tehuizen gestaag gedaald. Begin jaren tachtig woonden er ruim 300 duizend personen in een zorginstelling. Op 1 januari 2000 waren dat er nog 224 duizend. Vooral de capaciteit van verzorgingshuizen is gedaald. In 1995 woonden nog 119 duizend mensen in een verzorgingshuis. Op 1 januari 2000 was dit aantal gedaald tot 105 duizend.

Meer oudere vrouwen

In 1998 gingen 6 duizend mannen en 17 duizend vrouwen in een verzorgingshuis wonen. De oorzaak dat er zoveel meer vrouwen dan mannen in een verzorgingshuis worden opgenomen is dat er veel meer oudere vrouwen dan oudere mannen zijn. Dit komt

doordat vrouwen gemiddeld vijf jaar langer leven dan mannen. Bijna de helft van de mannen kwam met zijn partner in het verzorgingshuis wonen. Eveneens bijna de helft kwam als alleenstaande in een verzorgingshuis. Nog eens tien procent woonde al in een zorginstelling, veelal een verpleeghuis. Van de vrouwen die in een verzorgingshuis kwamen wonen, was slechts twintig procent samen met een partner. Ruim twee derde van hen kwam als alleenstaande in het verzorgingshuis. Onder hen is een groot aantal weduwen op leeftijd. Het aandeel vrouwen dat uit een andere zorginstelling kwam was, net als bij de mannen, tien procent.

Meer alleenstaanden

Alleenstaanden hebben een grotere kans om in een verzorgingshuis te worden opgenomen dan mensen die met een partner een huishouden vormen. Dit wordt wel in verband gebracht met het feit dat samenwonenden langer zelfstandig een huishouden kunnen voeren dan zij die er alleen voor staan.

Alleenstaande mannen hebben tot leeftijd 80 een grotere kans om in een verzorgingshuis te worden opgenomen dan vrouwen. Vanaf die leeftijd is de kans voor vrouwen hoger dan die voor mannen. Mannen die een partner hebben, lopen minder kans om in een verzorgingshuis te worden opgenomen dan vrouwen

met een partner. Dit geldt overigens weer niet voor de groep hoogbejaarden (95 jaar of ouder). Mogelijk speelt hierbij de wederzijdse leeftijd van de huwelijkspartners een rol. Mannen zijn gemiddeld twee jaar ouder dan hun levenspartner. Op hogere leeftijd hebben zij gemiddeld meer zorg nodig. Het eindresultaat kan zijn dat een dergelijk paar naar een verzorgingshuis gaat hoewel de vrouw daar op dat moment misschien nog niet aan toe is.

Minder snel overstappen

Het andere karakter van het verzorgingshuis wordt zichtbaar in de veranderende kans om in een verzorgingshuis terecht te komen. Tussen 1996 en 1998 is de kans kleiner geworden om in een verzorgingshuis te worden opgenomen. Zowel alleenstaanden als partners in een paar maken minder snel de overstap naar een verzorgingshuis. Deze daling doet zich zowel bij mannen als bij vrouwen voor. Het zijn met name bejaarden tussen 70 en 85 jaar die minder snel naar een verzorgingshuis gaan. Voor mensen die al in een zorginstelling wonen is de kans daarentegen juist groter geworden om naar een verzorgingshuis te gaan.

Het verzorgingshuis uit

De meeste mensen die in een verzorgingshuis wonen blijven daar tot hun dood. In 1998 was dat voor ruim drie kwart van de verzorgingshuisbewoners het geval. Toch gaat nog zo'n tien tot vijftien procent van de bewoners weer zelfstandig wonen. Voor een deel gebeurt dat in het geval een verzorgingshuis de status krijgt van woonzorgcomplex. Bewoners worden dan weer geteld als zelfstandig wonend. Ze verhuizen daarvoor dus niet.

Ten slotte gaat ongeveer tien procent van de bewoners van het verzorgingshuis naar een andere zorginstelling. Meestal is dat een verpleeghuis. Met het stijgen van de leeftijd daalt de kans om naar een andere zorginstelling te verhuizen.

Tussen 1996 en 1998 is de kans voor vrouwen toegenomen om vanuit het verzorgingshuis naar een andere zorginstelling te gaan. Voor mannen daalde die kans bij de meeste leeftijdsgroepen. De kans om weer zelfstandig te gaan wonen is voor zowel mannen als vrouwen gehalveerd.

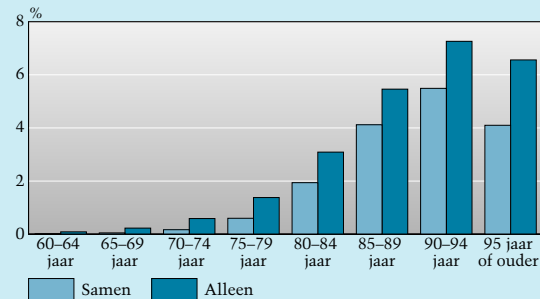
Sterftekans

De kans om in een verzorgingshuis te overlijden is gemiddeld ruim twintig procent. Die kans neemt, niet verwonderlijk, toe met het stijgen van de leeftijd. Tussen 1996 en 1998 is de sterftekans vooral toegenomen voor de jongbejaarden. Dat komt ook weer door het feit dat bejaardenhuizen verzorgingshuizen zijn geworden. Alleen mensen die niet meer voor zichzelf kunnen zorgen met meestal een navenant zwakke gezondheid en daarmee een hoger overlijdensrisico, worden nog opgenomen. ◀

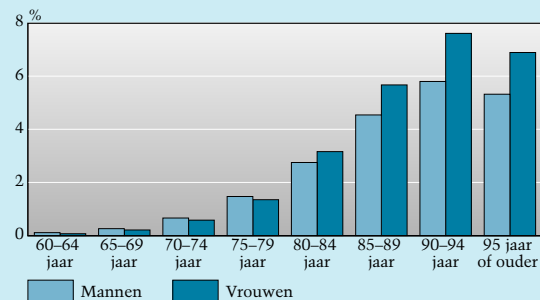
Carel Harmsen en Ingeborg Keij

Kans om in een verzorgingshuis te worden opgenomen

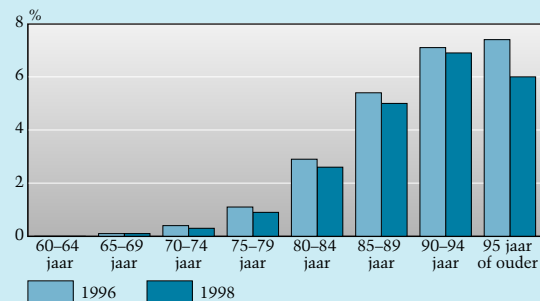
samen of alleen, 1998

als alleenstaande man of vrouw, 1998

1996, 1998

Kans om in een verzorgingshuis te overlijden

